

Návrh konceptualizace primární prevence Královéhradeckého kraje

Témata/okruhy primární prevence Královéhradeckého kraje

Podpora rodin v rámci manželských vztahů a podpora partnerských kompetencí

Aktivity zaměřené na:

- kurzy manželských setkání
- kurz manželské večery
- kurzy na prohlubování manželských/partnerských kompetencí
- přednášky, besedy, osvětové aktivity
- distribuci kvalitních materiálů o výchově a rodičovství

Podpora přípravy na manželství a podpora rodičovských kompetencí

Aktivity zaměřené na:

- podporu programů příprav na manželství a rodičovství
- podporu aktivit na zvyšování gramotnosti rodin
- kurzy školy partnerství
- kurzy přirozeného plánování rodičovství
- podporu podpůrných programů pro začínající rodiče (Kurz efektivního rodičovství – KER, Cesta efektivní komunikace – CEK, Respektovat a být respektován,...)
- osvětové aktivity

Podpora rodin a mezigeneračních vztahů obecně

Aktivity zaměřené na:

- podporu aktivit pro rodiče na mateřské či rodičovské dovolené
- v rámci primární prevence prosazování témat výchovy k partnerství, manželství a rodičovství v oblasti školství, utvářet u mladé generace vědomí hodnoty rodiny a stáří
- podporu dostupného bydlení
- prevenci kriminality pro realizaci aktivit zaměřených zejména na domácí násilí partnerské, v rodině, na seniorech, neetické obchodní taktiky, zvýšení pocitu bezpečí zejména u seniorů

Podpora slučitelnosti osobního, rodinného a pracovního života

Aktivity zaměřené na:

- flexibilní formy práce a sdružená pracovní místa
- ocenění zaměstnavatelů
- poradenství pro zaměstnavatele i zaměstnance
- osvětové aktivity
- zařízení péče o děti (dětské skupiny)

Plošná podpora rodin a mezigeneračních vztahů

Aktivity zaměřené na:

- podporu manželského a rodičovského poradenství (mediace a rodinné konzultace)
- přípravu žáků a studentů k partnerskému a aktivnímu rodičovství (besedy na školách)
- kampaně vyzdvihující hodnotu rodiny (Týden pro rodinu, Národní týden manželství, Světový den těhotenství, Mezinárodní den seniorů)
- prevenci právní ochrany
- podporu dostupného bydlení
- podporu neformálně pečujících
- poradenství
- osvětové aktivity

Úvod

Návrh konceptualizace primární prevence (dále jen „Návrh“) patří mezi významné výstupy projektu Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) „Koordinační opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů“ (dále jen „projekt Krajská rodinná politika“), registrační číslo CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0006233, který je financován z Evropského sociálního fondu.

Realizace projektu je prodloužena do 30. 6. 2022 s cílem vytvořit základ pro systémové řešení rodinné politiky na úrovni samosprávy ve spolupráci s MPSV, a v návaznosti na výstupy projektu Krajská rodinná politika, především na *Návrh na rozšíření koncepce rodinné politiky pro Královéhradecký kraj*, na *Návrh implementace opatření* a na *Realizační plán krajské koncepce rodinné politiky*.

Několik podstatných věcí každý z nás musí na tomto světě mít, aby vůbec byl. Jednou z prvních je rodina. Máme ji, nebo jsme ji měli, nebo ji mít budeme. Proto naším cílem je, aby rodina byla místem spokojeného života pro každého, kdo v ní žije.

Cílem Návrhu je zmapování skutečných a fungujících aktivit primární prevence Královéhradeckého kraje a doplnění dalších návrhů primární prevence z pohledu odborníků kraje i regionální platformy. Druhým krokem je následně poskytnout a seznámit zástupce samosprávy i další aktéry rodinné politiky s teoretickou podporou při realizaci rodinné politiky na krajské a obecní úrovni, včetně fungujících aktivit primární prevence v oblasti rodinné politiky.

Vymezení primární prevence z pohledu odborníků kraje a regionální platformy

Prevence se obecně dá definovat jako určité předcházení jevům, které společenský konsensus považuje za ohrožující. Oblast prevence je v současnosti dobře strukturovaná jednak z hlediska typů rizikového chování, tak i následně z hlediska míry rozvinutí rizikového chování (primární, sekundární, terciární). Vzhledem k tomu, že oblast prevence a rizikového chování je opravdu velmi široká, pokusíme se zaměřit na tu část prevence, která se dotýká především výchovných, mezilidských, manželských a partnerských vztahů. Vidíme, že rozpady rodin způsobené rozvodem manželství a rozchodem nesezdaného soužití jsou většinou společností vnímány jako velmi negativní jevy. Podle Zprávy o rodině 2020, můžeme také říct, že **stabilita manželského/partnerského soužití je vysoce ceněnou hodnotou**. Jako nejstabilnější forma soužití je považováno manželství. Toto zjištění potvrzuje i fakt, že nesezdané soužití většinou končí manželstvím. **Stabilita rodiny dnes závisí zejména na kvalitě partnerského vztahu rodičů**. Především spokojený partnerský vztah může v současné době, která dopřává svobodu v naplňování individuálních tužeb, tedy i touhy po lásce, rodinu napomoci ochránit před rozpadem. Podle psychologa a pedagoga Marka Hermana (2018) má být pro zdravé vztahy mezi členy rodiny a optimální vývoj dětí na prvním místě pár – otec a matka. Opatřením, která tuto prioritu naplňují, se nazývá **primární prevence**. Primární prevence vyjadřuje zacílení preventivních opatření na fungující rodinu. Naproti tomu **sekundární prevence** je zacílena na řešení už vzniklých patologií.

Návrh okruhů primární prevence

Zakotvit stabilitu rodiny do koncepce rodinné politiky na všech úrovních, jako jednu z důležitých priorit, která je založena na stabilitě soužití rodičovského páru – otec a matka.

Návrh konkrétního zaměření podpory rodiny

- Podpora vzdělávání v partnerských kompetencích pro stabilní život budoucího rodičovského páru (Manželské večery, Manželská setkání, kurzy na prohlubování manželských/partnerských kompetencí)
- Podpora programů příprav na manželství a rodičovství
- Podpora seminářů a podpůrných programů pro začínající rodiče (Kurz efektivního rodičovství – KER, Cesta efektivní komunikace – CEK, Respektovat a být respektován,...)
- Podpora osvětově-vzdělávacích programů pro rodiny (zážitkové programy otec-syn, matka-dcera, otec-děti, Škola rodičovských a rodinných kompetencí – Manželská setkání)
- Podpora aktivit pro rodiče na mateřské či rodičovské dovolené (cvičení rodičů s dětmi, programová dopoledne pro maminky na RD s dětmi,...)
- Podpora manželského a rodičovského poradenství (mediace a rodinné konzultace)

- Příprava žáků a studentů k partnerskému a aktivnímu rodičovství (besedy na školách)
- Kampaně vyzdvihující hodnotu rodiny (Týden pro rodinu, Národní týden manželství, Světový den těhotenství, Mezinárodní den seniorů,...)
- Distribuce kvalitních materiálů o výchově a rodičovství
- Podpora aktivit na zvyšování gramotnosti rodin

Opatření primární prevence se soustřeďují zejména na **poradenství a programy primární prevence**. Protože poradenství je běžný pojem, zaměříme se pouze na programy **primární prevence**. Jako příklad lze použít [Koncepti rodinné politiky pro všechny generace 2020/2030](#). Zde je možné nalézt popis konkrétních typových aktivit.

Závěr:

Rodina je po celá staletí základní stavební buňkou lidské společnosti. V dnešní době je ohrožena mnoha rozkladnými tendencemi, které mají negativní vliv na celou naši společnost. Proto je důležité propagovat všechny pozitivní hodnoty společnosti a koordinovat činnost jednotlivých prarodinných organizací tak, aby se mohly co nejúčinněji angažovat v oblasti rodinné politiky a rodinného života, podporovat programy pro děti, mládež a rodiny, pro manžele, osamělé rodiče i seniory.

Rodina je hodnotou, která má nezpochybnitelný a klíčový význam v životě každého člověka. Úroveň života v rodinách se přímo odráží i na úrovni života společnosti, ve které rodiny žijí. Proto je pozitivní působení na rodiny ve svém důsledku i pozitivním působením na stav společnosti.

Výše uvedené aktivity nabízí již dnes ve svých programech některé prarodinné organizace, jako jsou například centra pro rodinu, mateřská centra, rodinná centra, která je nutno v rámci primární prevence také podporovat.

Předložený materiál slouží jako inspirace pro další případné využití v rámci přípravy nových opatření rodinné politiky. Materiál je předkládán pouze jako doporučení.

Použité zdroje a literatura

Jihomoravský kraj. *Koncepce rodinné politiky pro všechny generace 2020/2030, zkrácená verze* [online]. Brno: Jihomoravský kraj, 2020 (cit. 22. 3. 2022). Dostupné z: https://www.rodinnapolitika.cz/webfiles/soubory/koncepce_rp_jmk_2020_2030_zkace_na_verze.pdf.

Královehradecký kraj. *Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královehradeckého kraje na období 2014-2018* [online]. Hradec Králové: Krajský úřad Královehradeckého kraje, 2013 (cit. 22. 3. 2022). Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/skolstvi/prevence-soc-patologickych-jevu/Koncepce-primarni-prevence-KHK-2014-2018.pdf>.

Rabušic, Ladislav. Chromková Manea, Beatrice-Elena. *Hodnoty a postoje v České republice 1991-2017: pramenná publikace European Values Study* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2018 (cit. 22. 3. 2022). Dostupné z: [Hodnoty a postoje v České republice 1991–2017. Pramenná publikace European Values Study | FSS | Munispace – čítárna Masarykovy univerzity.](#)

Statutární město Hradec Králové. *Koncepce prevence kriminality v Hradci Králové na období 2020 – 2030* [online]. Hradec Králové: Statutární město Hradec Králové, 2020 (cit. 11. 4. 2022). Dostupné z: https://www.hradeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=73096.

Statutární město Hradec Králové. *Koncepce prorodinné politiky a politiky aktivního a zdravého stárnutí v Hradci Králové na období 2021 – 2025* [online]. Hradec Králové: Statutární město Hradec Králové, 2021 (cit. 21. 4. 2022). Dostupné z: https://www.hradeckralove.org/assets/File.ashx?id_org=4687&id_dokumenty=75416.

VÚPSV. *Zpráva o rodině 2020* [online]. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2020 (cit. 19. 3. 2022). Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/Zpr%C3%A1va+o+rodin%C4%9B+2020.pdf/c3bdc63d-9c95-497d-bded-6a15e9890abd>.

Odkazy na webové stránky primární prevence v kraji:

Centrum pro rodinu Hradec Králové. Akce [online]. (cit. 1. 5. 2022). Dostupné z: <https://www.bihk.cz/biskupstvi/centrum-pro-rodinu/vitejte/priprava-na-manzelstvi>.

Laxus z.ú. Hradec Králové. Programy všeobecné, dlouhodobé primární prevence Laxus z. ú. v Královehradeckém kraji [online]. (cit. 12. 4. 2022). Dostupné z: <https://www.laxus.cz/o-nas/projekty/programy-vseobecne-dlouhodobie-primarni-prevence-laxus-z-u-v-kralovehradeckem-kraji/>.

OD5K10 z.s. Semináře primární prevence [online]. (cit. 1. 5. 2022). Dostupné z: <http://www.od5k10.cz/seminare-pr-prevence>.

SEMIRAMIS. Centrum primární prevence Královehradeckého kraje [online]. (cit. 13. 4. 2022). Dostupné z: <http://www.os-semiramis.cz/os-site/centra/centrum-primarni-prevence-kralovehradeckeho-kraje/>.

Odkazy na videa týkající se primární prevence:

MAREK HERMAN: "MÁMA MŮŽE BÝT NĚŽNÁ, JEN KDYŽ JE ODPOČATÁ". In: Youtube [online]. 16. 4. 2018. (cit. 29. 3. 2022). Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=9PkEB4m3Pv0>.

Nestabilita partnerských vztahů v současné společnosti - Fórum rodinné politiky Plzeň 2017. In: Youtube [online]. 12. 9. 2017. (cit. 22. 4. 2022). Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=evzUx2jEBpg>.

Pavel Rataj – Fórum rodinné politiky 2017 Plzeň. In: Youtube [online]. 12. 9. 2017. (cit. 5. 4. 2022). Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Z5GX4LoC8zk>.

Rozhovor s psychologem a pedagogem Markem Hermanem. In: Youtube [online]. 19. 12. 2018. (cit. 1. 4. 2022). Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=UpcZYcqAWFw>.